1 ספר המצות להרמב"ם - מצות לא תעשה - מצוה סט

מצוה סט - שהזהיר כהן בעל מום מהכנס להיכל בכללו רוצה לומר המזבח ובין האולם והמזבח והאולם וההיכל והוא אמרו אך אל הפרכת לא יבא ואל המזבח לא יגש כי מום בו ולא יחלל את מקדשי

2 ספר המצות להרמב"ם - מצות לא תעשה - מצוה סז

מצוה סז - שהזהירנו מהתעצל בשמירת המקדש ומלכת סביבו תמיד כל הלילה והוא אמרו ית' ושמרתם את משמרת הקדש וכבר בארנו במצוה כ"ב ממצות עשה ששמירת מקדש ולכת סביבו מצות עשה וכן נבאר הנה שבטול זה הוא מצות לא תעשה

3 ספר המצות להרמב"ם - מצות לא תעשה - מצוה עג

מצוה עג - שהזהינו מהכנס למקדש או להורות בדבר מדיני התורה בהיותנו שכורים והוא אמרו ית' יין ושכר אל תשת וגו' בבאכם אל אהל מועד וגו' ולהורת את בני ישראל וגו' ולשון התלמוד שתה רביעית אל יורה ויש חלוק בעונש לאו זה וזה כי שתויי יין אי אפשר להם להכנס מבין האולם ולמזבח עם כל ההיכל ואם נכנס חייב מלקות ואם עבד והוא שתוי חייב מיתה בידי שמים ואם שתה מן המשכרין זולת היין ועבד חייב מלקות לבד ולא מיתה וכל מי שיורה והוא שתוי בין שהיה כהן בין שהיה ישראל עובר על לאו בין שהיה שתוי יין או שאר המשכרים

4 ספר המצות להרמב"ם - מצות לא תעשה - מצוה קסג

מצוה קסג - שהזהיר הכהנים מלהכנס למקדש מגודלי שער כמו שיעשו האבלים שלא יספרו שערם והוא אמרו ראשיכם אל תפרעו אמר התרגום לא תרבון פירוע

5 ספר המצות להרמב"ם - מצות לא תעשה - מצוה קסד

מצוה קסד - שהזהיר הכהנים מלהכנס למקדש והם קרועי בגדים והוא אמרו ית' ובגדיכם לא תפרמו ולשון ספרא ובגדיכם לא תפרומו אל תקרעו בגדיכם

6 רמב"ם יד החזקה הלכות ביאת המקדש פרק א

(טו) יראה לי שכל כהן הכשר לעבודה אם נכנס מן המזבח ולפנים והוא שתוי יין או שכור משאר המשכרין או פרוע ראש או קרוע בגדים כדרך שקורעין על המתים אע"פ שלא עבד עבודה הרי זה לוקה הואיל והוא ראוי לעבודה ונכנס בשעת העבודה מנוול ככה והרי הוא מוזהר שלא יכנס. [השגת הראב"ד - מן המזבח ולפנים א"א זה לא מצאתיו אלא כשהוא קרב למזבח שכך שנו בתורת כהנים בבאכם אל אהל מועד אין לי אלא אוהל מועד מניין לעשות מזבח כאהל מועד ת"ל אתה ובניך אתך וגו' וכן יציאה כביאה מאתך מ"מ מזבח קאמר אבל לפנים מן המזבח מעלות דרבנן הם ואין בהן מלקות ולא מיתה] ׃

7 רמב"ם יד החזקה הלכות בית הבחירה פרק ז

(כ) בין האולם ולמזבח מקודש ממנה שאין בעלי מומין ופרועי ראש וקרועי בגדים נכנסין לשם׃

8 ספר ויקרא פרק כא

(יז) דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר אִישׁ מִזַּרְעֲךָ לְדֹרֹתָם אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ מוּם לֹא יִקְרַב לְהַקְרִיב לֶחֶם אֱלֹהָיו׃
(יח) כִּי כָל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרָב אִישׁ עִוֵּר אוֹ פִסֵּחַ אוֹ חָרֵם אוֹ שָׂרוּעַ׃

9 רש"י על ויקרא פרק כא פסוק יח

כי כל איש אשר בו מום לא יקרב – אינו דין שיקרב כמו (מלאכי א) והקריבהו נא לפחתך:

10 משך חכמה על ויקרא פרק כא פסוק כד

(כד) וידבר משה אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל - כתב ראב"ע, יתכן כי בא להזהיר שגם בני ישראל השוחטין שלמיהן לא יהיו בעלי מומים, לולא דברי הקבלה. ובאמת משנה ערוכה (זבחים לא:) כל הפסולים ששחטו שחיטתן כשרה.
אולם לענ"ד נראה על פי מה דאמרו סוף זבחים דאין כהונה בבמה ומומין פסולים בבמה, ועיין ריש פרק ב' דף ט"ז דבעלי מומין פסולים לעבודה בבמה, וע"ז שפיר צוה אל בני ישראל. וכן מורה קרא דמדבר על ההקרבה, דבבמה לא יקריבו בעלי מומין ישראלים. ודו"ק.
והטעם, דכל אשר בו מום לא יקרב גם במושב שרים, והקריבהו לפחתך (ע' מלאכי א, ח), לכן גם בבמה אסור.

11 רמב"ם יד החזקה הלכות ביאת המקדש פרק א

(יד) דין קרועי בגדים ודין פרועי ראש אחד הוא שנאמר ראשיכם לא תפרעו ובגדיהם לא תפרומו ולא תמותו הא אם עבד והוא קרוע בגדים חייב מיתה בידי שמים אע"פ שעבודתו כשירה ולא חללה:

12 רמב"ם יד החזקה הלכות ביאת המקדש פרק א

(א) כל כהן הכשר לעבודה אם שתה יין אסור לו להכנס מן המזבח ולפנים ואם נכנס ועבד עבודתו פסולה

13 רמב"ם יד החזקה הלכות ביאת המקדש פרק ו

(ב) וכן בעל מום עובר שעבד פסל ולוקה שנאמר כל איש אשר בו מום לא יקרב מפי השמועה למדו שזו אזהרה לבעל מום עובר ואין בעלי מומין שעבדו במיתה אלא במלקות בלבד:

14 תלמוד בבלי מסכת תענית דף יז/ב

רב אשי אמר שתויי יין דמחלי עבודה גזרו בהו רבנן פרועי ראש דלא מחלי עבודה לא גזרו בהו רבנן מיתיבי ואלו שהן במיתה שתויי יין ופרועי ראש בשלמא שתויי יין בהדיא כתיב בהו יין ושכר אל תשת אלא פרועי ראש מנלן דכתיב וראשם לא יגלחו ופרע לא ישלחו וכתיב בתריה ויין לא ישתו כל כהן בבואם אל החצר הפנימית ואיתקוש פרועי ראש לשתויי יין מה שתויי יין במיתה אף פרועי ראש במיתה ומינה אי מה שתויי יין דמחלי עבודה אף פרועי ראש דמחלי עבודה (לא כי איתקוש למיתה הוא דאיתקוש אבל לאחולי עבודה לא איתקוש) אמר ליה רבינא לרב אשי הא מקמי דאתא יחזקאל מאן אמרה אמר ליה וליטעמיך האמר רב חסדא דבר זה מתורת משה לא למדנו ומדברי קבלה למדנו כל בן נכר ערל לב וערל בשר לא יבוא אל מקדשי (לשרתני) הא מקמי דאתא יחזקאל מאן אמרה אלא גמרא גמיר לה ואתא יחזקאל ואסמכה אקרא הכא נמי גמרא גמיר לה ואתא יחזקאל ואסמכה אקרא (כי גמירי הלכה למיתה לאחולי עבודה לא גמירי):

15 ריטב"א על תענית דף יז/ב

ואהדר ליה רב אשי לרבינא והא מקמי דליתי יחזקאל מאן אמרה. פי' ודעתו של רב אשי מה שפירש בסוף, אבל רבינא היה סובר שכוונת רב אשי לומר שכיון שאין זה כתוב בתורה ואין דין זה מן התורה אלא מדברי קבלה אין לעשות בו היקש גמור, ולהכי אהדר ליה. וליטעמיך הא דאמר רב חסדא דבר זה מתורת משה לא למדנו מתורת יחזקאל למדנו כל בן נכר ערל לב וערל בשר לא יבא אל מקדשי מקמי דליתי יחזקאל מאן אמרה דליהוי דאורייתא, אלא גמירי לה ואתא יחזקאל ואסמכיה אקרא ואע"ג דלא כתיב באורייתא דאורייתא היא דהכי גמירי לה, וכך יש

לנו לומר באידך, ואהדר ליה רב אשי לרבינא הכא נמי גמרא גמירי לה ואסמכיה (רב אשי) [יחזקאל] אקרא וכי גמירי הלכה למיתה אבל אחולי עבודה לא גמירי, רב אשי פירש תירוצו הראשון הא דאמרי לך הא מקמי דליתי יחזקאל מאן אמרה, הכי קאמינא לך דהא לאו קרא דאורייתא הוא דליתקוש שתויי יין ופרועי ראש לכל מילי, דאילו הוה האי קרא דאורייתא הוה מקשינן לגמרי ללמוד כל מה שאפשר, אלא עיקר מילתא גמרא הוא דלא סגיא דלא לידע לה עד דאתא יחזקאל, ודיחזקאל אסמכתא בעלמא היא ולמיתה גמירי ולאחולי עבודה לא גמירי, והשתא סליק תירוצא שפיר לקושיא דרבינא ושלא כדברי רש"י ז"ל:

נמצא שהכהנים כולם מותרים ביין בזמן הזה מדברי רבי, ומותרין בגידול שער אפי' מדברי חכמים וכמו שנהגו, ומאי דאתינן למיגמר פרועי ראש שבמיתה משתויי יין, י"ל דהיינו לכהן הדיוט, דבכהן גדול בהדיא כתיב ביה ראשיכם אל תפרעו ובגדיכם לא תפרומו ולא תמותו, ואין זה מקומו להאריך יותר:

16 ספר מנחת חינוך - מצוה קמט - אות א

שלא יכנסו הכהנים למקדש מגודלי שער:

(א) [א] שלא יכנסו וכו'. עיין ר"מ פ"א מביאת המקדש הל' ח' - י"ז, וכך הדינים. כהן שגידל שערו, ושיעור גידול שער שלשים יום דילפינן [תענית י"ז ע"א] מנזיר דכתיב [במדבר ו', ה'] קדוש יהיה גדל פרע וגו', והם שלשים יום דסתם נזירות שלשים יום, ונכנס למקדש ועבד עבודה עובר בלאו, וחייב על לאו זה מיתה בידי שמים, ובהתרו בו למלקות לוקה, ונחשב בכלל הלוקין בר"מ פי"ט מסנהדרין ה"ב, ואע"פ שחייב מיתה אין מחלל עבודה ועבודתו כשרה. ובפ"ט מביאת המקדש הל' ב', י' מבואר בר"מ דזר וטמא וכו' אין חייבין מיתה אלא על עבודה תמה, ועל שאר עבודות אין חייבין עי"ש, ופרוע ראש לא נזכר אי צריך דוקא עבודה תמה. ועיין במשנה למלך שם ה"י שכתב, דדין שתויי יין לא נזכר לא בזבחים ולא בדברי הר"מ, וכתב דנראה מזבחים י"ח ע"א דאין חייב [אלא על עבודה תמה] עי"ש, ונראה דהוא הדין פרוע ראש דילפינן חיוב מיתה מהיקש דשתיה עיין ש"ס [סנהדרין כ"ב ע"ב] ור"מ כאן פ"א ה"ח, אם כן לא חמיר משתיה דאין חייב אלא על עבודה תמה, אף שמבואר שם דאינו היקש גמור רק גמרא גמירי ולאחולי עבודה לא איתקש, מ"מ מסתברא דאינו חמור משתויי יין, עי"ש [עיין להלן מצוה קנ"ב אות ו']. והנה בשאר עבודות אף שאין חייב מיתה הזר וכדומה מ"מ עובר בלאו ולוקה עיין ר"מ כאן פ"ט הל' ה', נראה דכאן גם כן לוקה אך אינו חייב מיתה, כן נראה:

17 ספר שם משמואל - פרשת תבוא - שנת תרע"א

ונראה דהנה ידוע ואיתא בספה"ק דרמ"ח אברי הנפש אינם נשלמים רק ע"י רמ"ח מצוות עשה, וכתב הרח"ו שלכן מרע"ה התחנן ליכנס לא"י בשביל לקיים מצוות התלויות בארץ מפני שהי' יודע שבלתי אפשר להשלים כל אברי הנפש זולתם. וא"כ יש להבין הלוא כל עוד שאינו מקיים כל רמ"ח מצוות עשה הרי הוא מחוסר אבר, והרי כתיב (ויקרא כ"א) אשר בו מום לא יקרב, וכתבו הטעם מפני שאברי הגוף הם נרתיק לאברי הנפש ואם יש בו פגם בגוף יש בו פגם גם באברי הנפש, וא"כ זה שיש לו פגם בנפש ממש ע"י חוסר מרמ"ח מצ"ע איך יבוא לשרת לפני מלך הכבוד.

18 ספר דרך חיים - פרק ד משנה יד

והנה כתר כהונה שנתן הש"י לישראל הוא כנגד מה שבאדם קדושה בגוף, ולפיכך המומים פוסלין בכהנים ולמה המומים פוסלים בכהנים וזה מפני כי הכהן יש לו קדושת הגוף, וכאשר יש מום בגוף פסול לעבוד'. ומזה תבין מ"ש בכתובות (ע"ב, ב') שכל המומין שפוסלין בכהנים פוסלין בנשים ומה ענינם יחד, אבל פירוש כי היא האשה גם כן גופנית יותר מן האיש כי האיש דומה לנפש שהוא מושל כדכתיב (בראשית ג') והוא ימשול בך והאשה דומה לגוף, ולכך כל המומין הפוסלים בכהנים פוסלין בנשים. אמנם ראוי לך להבין דבר זה שאמרנו כי יש לכהנים קדושת הגוף, שהכוונה בזה שהגוף שלהם נמשך ממדריג' עליונה אלהית, כי גם לגוף האדם יש מדריג' עליונה כאשר תדע ותבין מן רמ"ח אברים של אדם, והכהן שהיה כהן צדק ראשון הוא אברהם אבינו ואמר הכתוב עליו (תלים ק"י) אתה כהן לעולם ומספרו רמ"ח כמספר אברי האדם, וכל אלו דברים מופלגים בחכמה ואין להאריך.

19 ספר שפת אמת - במדבר - פרשת בהעלותך - שנת [תרנ"ג]

במדרש קח את הלוים כמה נימין הי' בכנור שבע ולימות המשיח ח' ולעתיד עשרה בנבל עשור כו'. כי השירה תליא בזמן. ולכן בכל יום יש שיר אחר כי ההתחדשות שיש בכל יום נותן השירה כמ"ש ז"ל כי השמש אומרת שירה וזורחת ע"ש בפסוק שמש בגבעון דום. כי בכל יום יש הארה אחרת כדאיתא בשם האר"י ז"ל כי אין כל יום דומה לחבירו מבריאת עולם. ונראה דהלוים מיוחדים לבחי' הזמן דיש ג' בחי' עולם שנה נפש. דצריך כל אדם בפרט ומכש"כ כלל ישראל לתקן המקום והזמן שמיוחד לו בתיקון נפשו. ובנ"י תקנו המקום בכח ארץ ישראל ולכן נתחלק להם הארץ ולשבט לוי לא הי' חלק. והלוים מוכנים לתקן בחי' שנה לכן הלוים נפסלים בשנים ולא במומים. כמ"ש במשנה כשר בכהנים פסול בלוים. והכהן מיוחד לבחי' נפש לכן צריך שלא יהי' בו מום. ואין נפסל בשנים. ולכן תליא השיר בבחי' הזמן. ולימות המשיח וכן לעתיד יהי' שינוי בזמן וישתנה השיר. וכמו כן שבת מעין עוה"ב לכן מזמור שיר ליום השבת כתיב בי' עלי עשור. ושבת הוא בחי' שיר השירים שכולל כל השירים של ימי המעשה:

20 ספר שפת אמת - במדבר - פרשת קרח - שנת [תרנ"ב]

ואיתא במשנה הכשר בכהנים פסול בלוים כו'. הכהנים נפסלין במומין כי הם בחינת שלום כמ"ש בריתי שלום כשהוא שלים ולא קטוע ולוים בשנים כי הם רק מתחילין ולכן אין המום פוסל בהם כי אינם משלימין.

21 גור אריה על בראשית - פרק כד פסוק כב

ועוד כי אלו ג' דברים תמצא בישראל, תורה בישראל, עבודה בישראל, גומלי חסדים בישראל, שכן אמרו ז"ל כל מי שאינו גומל חסד אינו מישראל. והטעם שבישראל דוקא הם אלו דברים, כי אלו שלשה דברים הם עמודי עולם שהעולם עומד עליהם, ולכן אלו ג' דברים נתנו לאבות, שהם יסוד ועמודי עולם. גמילות חסד לאברהם, עבודה ליצחק שנעקד על גבי מזבח, תורה ליעקב יושב אוהלים (להלן כה, כז). ומן האבות בא לישראל. ורמז לה כיון שהיא גומלת חסדים - ראוי היא שיבא ממנה הזרע המבורך אשר להם אלו ג' דברים, אשר הם עמודי עולם:

22 ספר דרך חיים - פרק א משנה ב

יצחק זכה במדת העבודה שהרי הקריב עצמו על גבי מזבח. ובמדרש (ויק"ר פ"ב) אותו היום שהעלה אברהם את יצחק בנו על גבי המזבח תקן הקב"ה שני כבשים אחד בשחרית ואחד בין הערבים שנאמר את הכבש האחד וגו' וכל כך למה בשעה שישראל מקריבין תמידים על המזבח וקוראין את המקרא הזה צפונה לפני ה' זוכר עקידת יצחק בן אברהם מעיד אני עלי שמים וארץ בין גוי ובין ישראל ובין אשה עבד ושפחה קורא את המקרא הזה צפונה לפני ה' זוכר עקידת יצחק ע"כ, הרי כי בשביל העקידה היה העבודה אל הש"י, מפני כי יצחק הקריב עצמו אל הש"י, ולפיכך עיקר העבודה היה ליצחק שהקריב עצמו. והוא הסוד שלא נאמר צפונה אלא בפרשת ואם מן הצאן קרבנו בפרשת ויקרא (א'), ואף כי העולה מן הבקר שפרשה ראשונה מדברת ממנו גם כן צריכה צפון וכמו שדרשו מן וי"ו של ואם מן הצאן, מכל מקום לא נזכר צפון אלא אצל הצאן, מפני כי קרבן של יצחק היה איל וראוי אליו צפון והוא ידוע למבינים כי משם היה העקידה.

23 מדרש רבה בראשית - פרשה פט פסקה ד

(ד) ופרעה חולם א"ר יוחנן הרשעים מתקיימין על אלהיהם ופרעה חולם והוא עומד על היאור אבל הצדיקים אלהיהם מתקיים עליהם (בראשית כח)

24 ספר פוקד עקרים - אות ו

ועל זה אמרו (תענית ז'.) חכמה מפוארה בכלי מכוער ואמר לה אי סנו הוי גמירי טפי שכך קבע השם יתברך שיהיה בכלי מכוער דוקא, וידוע היופי והשיעור שדיברו חכמים הכל מצד המעשים הגופנים הוא כענין (עמוס ט', ז') הלא כבני כושיים אתם לי וגו' וכן (שיר השירים א', ו') אל תראוני שאני שחרחורת וגו' כי על ידי כיעור הגוף לבו נשבר

ודואג בקרבו ועל ידי זה הוא כלי לקבל דברי תורה שיורדת רק למקום נמוך׃

25 The Exchange of Gifts - Mauss

to those of the nephew on the female side (*vasu*) in Fiji.[42]

In all this there is a succession of rights and duties to consume and reciprocate, corresponding to rights and duties to offer and accept. Yet this intricate mingling of symmetrical and contrary rights and duties ceases to appear contradictory if, above all, one grasps that mixture of spiritual ties between things that to some degree appertain to the soul, and individuals, and groups that to some extent treat one another as things.

All these institutions express one fact alone, one social system one precise state of mind: everything – food, women, children, property, talismans, land, labour services, priestly functions, and ranks – is there for passing on, and for balancing accounts. Everything passes to and fro as if there were a constant exchange of a spiritual matter, including things and men, between clans and individuals, distributed between social ranks, the sexes, and the generations.

IV
NOTE: THE PRESENT MADE TO HUMANS, AND THE PRESENT MADE TO THE GODS

A fourth theme plays a part in this system and moral code relating to presents: it is that of the gift made to men in the sight of the gods and nature. We have not undertaken the general study that would be necessary to bring out its importance. Moreover, the facts we have available do not all relate to those geographical areas to which we have confined ourselves. Finally, the mythological element that we scarcely yet understand is too strong for us to leave it out of account. We shall therefore confine ourselves to a few remarks.

In all societies in Northeast Siberia[43] *West Alaska,*[44] as with those on the Asian side of the Behring Straits, and among the Eskimos of *potlatch*[45] produces an effect not only upon men, who vie with one another in generosity, not only upon the things they pass on to one another or consume at it, not only upon the souls of the dead who are present and take part in it, and whose names have been assumed by men, but even upon nature. The exchange of presents between men, *the 'namesakes' – the homonyms of the spirits, incite the spirits of* the dead, the gods, things, animals, and nature to be 'generous towards them'.[46] The explanation is given that the exchange of gifts produces an abundance of riches. Nelson[47] and Porter[48] have provided us with a good description of these festivals and of their effect on the dead,

on wild life, and on the whales and fish that are hunted and caught by the Eskimos. In the kind of language employed by the British trappers they have the expressive titles of 'Asking Festival',[49] or 'Inviting-in Festival'. They normally extend beyond the bounds of the winter villages. This effect upon nature is clearly brought out in one of the recent studies of these Eskimos.[50]

The Asian Eskimos have even invented a kind of contraption, a wheel bedecked with all kinds of provisions borne on a sort of festive mast, itself surmounted by a walrus head. This portion of the mast projects out of the ceremonial tent whose support it forms. Using another wheel, it is manipulated inside the tent and turned in the direction of the sun's movement. The conjunction of all these themes could not be better demonstrated.[51]

It is also evident among the Chukchee[52] and the Koryaka of the far northeast of Siberia. Both carry out the potlatch. But it is the Chukchee of the coast, just like their neighbours, the Yuit, the Asian Eskimos we have just mentioned, who most practise these obligatory and voluntary exchanges of gifts and presents during long drawn-out 'Thanksgiving Ceremonies',[53] thanksgiving rites that occur frequently in winter and that follow one after another in each of the houses. The remains of the banqueting sacrifice are cast into the sea or scattered to the winds; they return to their land of origin, taking with them the wild animals killed during the year, who will return the next year. Jochelson mentions festivals of the same kind among the Koryak, but he has not been present at them, except for the whale festival.[54] Among the latter, the system of sacrifice seems to be very well developed.[55]

Bogoras[56] rightly compares these customs with those of the Russian *Koliada:* children wearing masks go from house to house demanding eggs and flour that one does not dare refuse to give them. We know that this custom is a European one.[57]

The relationships that exist between these contracts and exchanges among humans and those between men and the gods throw light on a whole aspect of the theory of sacrifice. First, they are perfectly understood, particularly in those societies in which, although contractual and economic rituals are practised between men, these men are the masked incarnations, often Shaman priest-sorcerers, possessed by the spirit whose name they bear. In reality, they merely act as representatives of the spirits,[58] because these exchanges and contracts not only bear people and things along in their wake, but also the sacred

beings that, to a greater or lesser extent, are associated with them.[59] This is very clearly the case in the Tlingit potlatch, in one of the two kinds of Haïda potlatch, and in the Eskimo potlatch.

This evolution was a natural one. One of the first groups of beings with which men had to enter into contract, and who, by definition, were there to make a contract with them, were above all the spirits of both the dead and of the gods. Indeed, it is they who are the true owners of the things and possessions of this world.[60] With them it was 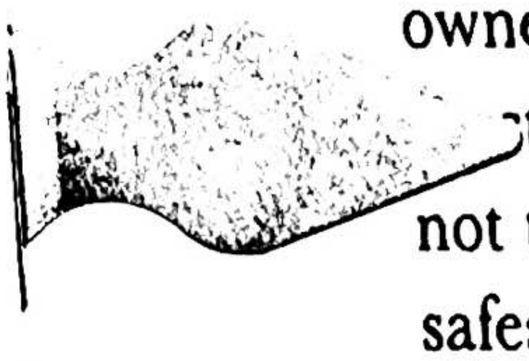 t necessary to exchange, and with them it was most dangerous not to exchange. Yet, conversely, it was with them it was easiest and safest to exchange. The purpose of destruction by sacrifice is precisely that it is an act of giving that is necessarily reciprocated. All the forms of potlatch in the American Northwest and in Northeast Asia know this theme of destruction.[61] It is not only in order to display power, wealth, and lack of self-interest that slaves are put to death, precious oils burnt, copper objects cast into the sea, and even the houses of princes set on fire. It is also in order to sacrifice to the spirits and the gods, indistinguishable from their living embodiments, who bear their titles and are their initiates and allies.

Yet already another theme appears that no longer needs this human underpinning, one that may be as ancient as the potlatch itself: it is believed that purchases must be made from the gods, who can set the price of things. Perhaps nowhere is this idea more characteristically expressed than among the Toradja of Celebes Island. Kruyt[62] tells us 'that there the owner must "purchase" from the spirits the right to carry out certain actions on "his" property', which is really theirs. Before cutting "his" wood, before even tilling "his" soil or planting the upright post of "his" house, the gods must be paid. Whereas the idea of purchase even seems very little developed in the civil and commercial usage of the Toradja,[63] on the contrary this idea of purchase from the spirits and the gods is utterly constant.

Malinowski, reporting on forms of exchange that we shall describe shortly, points to acts of the same kind in the Trobriand Islands. An evil spirit, a *tauvau* whose corpse has been found (that of a snake or land crab) may be exorcised by presenting to it one of the *vaygu'a*, a precious object that is both an ornament or talisman and an object of wealth used in the exchanges of the *kula*. This gift has an immediate effect upon the mind of this spirit.[64] Moreover, at the festival of the *mila-mila*,[65] a potlatch to honour the dead, the two kinds of *vaygu'a*, those of the *kula* and those that Malinowski for the first time[66] calls

'permanent' *vaygu'a*, are displayed and offered to the spirits on a platform identical to that of the chief. This makes their spirits benevolent. They carry off to the land of the dead[67] the shades of these precious objects, where they vie with one another in their wealth just as living men do upon returning from a solemn *kula*.[68]

Van Ossenbruggen, who is not only a theorist but also a distinguished observer living on the spot, has noticed another characteristic of these institutions.[69] Gifts to humans and to the gods also serve the purpose of buying peace between them both. In this way evil spirits and, more generally, bad influences, even not personalized, are got rid of. A man's curse allows jealous spirits to enter into you and kill you, and evil influences to act. Wrongs done to men make a guilty person weak when faced with sinister spirits and things. Van Ossenbruggen particularly interprets in this way the strewing of money along the path of the wedding procession in China, and even the bride-price. This is an interesting suggestion from which a whole series of facts needs to be unravelled.[70]

It is evident that here a start can be made on formulating a theory and history of contract sacrifice. Contract sacrifice supposes institutions of the kind we have described and, conversely, contract sacrifice realizes them to the full, because those gods who give and return gifts are there to give a considerable thing in the place of a small one.

It is perhaps not a result of pure chance that the two solemn formulas of the contract – in Latin, *do ut des*, in Sanskrit, *dadāmi·se, dehi me*[71] – also have been preserved in religious texts.

NOTE ON ALMS

Later, however, in the evolution of laws and religions, men appear once more, having become again the representatives of the gods and the dead, if they have ever ceased to be. For example, among the Hausa in the Sudan, when the Guinea corn is ripe, fevers may spread. The only way to avoid this fever is to make presents of this grain to the poor.[72] Also among the Hausa (but this time in Tripoli), at the time of the Great Prayer (*Baban Salla*), the children (these customs are Mediterranean and European) visit houses: 'Should I enter?' The reply is: 'O long-eared hare, for a bone, one gets services.' (A poor person is happy to work for the rich.) These gifts to children and the poor are pleasing to the dead.[73] Among the Hausa these customs may be of Moslem origin,[74] both